

Maar hoe nu te komen uit de impasse, dat de geheele Maatschappij aan het stemmen gaat en van te voren weet, dat omtrent de hoofdkwestie de meening van de meerderheid daarbij niet met behoorlijke zekerheid zal blijken?

Amsterdam, Augustus 1901.

H. BURGER.

Geachte Redactie!

Ongeveer 6 weken geleden kreeg ik een patiënte in behandeling, die zich met den massage-hamer van Dr. MEZGER ernstige laesies heeft toegebracht. Op welke wijze het publiek, vertrouwend op MEZGER's verzekering dat pijn voor schade waarschuwt, met den hamer tewerk gaat, kan uit de volgende mededeeling blijken. Ik heb de patiënte verzocht, haar faits et gestes op te schrijven, en laat haar zelf aan het woord.

„Den 4den Juli kwam de masseerhamer in mijn bezit, en 's avonds begon ik te kloppen. Daar ik geen pijn ondervond, klopte ik langzamerhand „harder, tot ik eindelijk met mijn volle kracht hamerde. Het eenige, wat ik voelde, was moeheid in mijn arm en, na afloop van het half uur kloppen, een warm, gloeiend gevoel in de huid van den buik. Den volgenden ochtend, bij het afwasschen, was de geheele buik blauwrood en aan het oppervlak doorloopen met duizende kleine bloedadertjes. Daar ik hiervan schrok, en tevens dien ochtend de periode kwam, is het bij die ééne klopperij gebleven.

„Toen de periode begon op te houden, hield ik toch een brandend gevoel in de blaasstreek, urineerde weinig en pijnlijk, en was dadelijk doodmoe. In de urine zag ik kleine streepjes bloed.

„Ik dronk die week lijnzaad in groote hoeveelheid en hield watten op buik en lendenen, doch zonder merkbare verbetering. Zondag 14 Juli voelde ik mij koortsig en zoo akelig, dat ik besloot naar de dokter te gaan”.

Maandag 15 Juli kwam zij bij mij, zoodat ik het verslag verder zelf kan geven.

Vooraf zij gezegd dat de patiënte, II-para, 33 jaar oud, mij sinds ruim drie jaar bekend is. Ik behandelde haar in Maart 1898 voor influenza, in Dec. van hetzelfde jaar voor uterusbloedingen (curettagé). Sinds dien tijd had ik haar slechts nu en dan voor kleinigheden raad te geven, en ken ik haar als een nerveuse, maar overigens volmaakt gezonde vrouw.

15 Juli dan kwam zij met bovenvermelde klachten bij mij. Ik onderzocht, maar kon geen andere afwijking vinden, dan dat de buikwand nog verkleurd en de blaasstreek voor bimanueele betasting gevoelig was. Het genitaal-apparaat vond ik normaal. Ook het onderzoek van de urine viel negatief uit. Eiwit was er niet in, en bloed evenmin, ten minste niet macroscopisch. Microscopisch onderzoek heb ik niet verricht. Met een reprimande voor haar onvoorzichtigheid en de geruststellende verzekering dat het wel over zou gaan, stuurde ik de patiënte naar huis. Rust, PRIESSNITZ'sche omslagen, voorzichtig dieet en de reeds door haar zelve ingestelde lijnzaad-therapie zouden haar wel weer op streek brengen.

Mijn prognose bleek te gunstig te zijn geweest. Drie dagen later kreeg ik het verzoek, de patiënte aan huis te komen zien. Zij was niet beter, maar erger geworden. Wel waren de blaasbezwaren een weinig bedaard, maar in plaats daarvan waren diarrheeën opgetreden met ondraaglijk pijnlijke tenesmi van den endeldarm, die haar twee keer een flauwte hadden bezorgd. Ook de maag was van streek, en kon niets inhouden.

Het onderzoek leverde op: buik uiterst gevoelig bij betasten en sterk opgezet; dik tongbeslag, polsfrequentie verhoogd, temperatuur normaal, gynaecologisch onderzoek negatief. Therapie: opium, PRIESSNITZ'sche omslagen, later afgewisseld door ijs. De toestand bleef eenige dagen stationair. Tegen den avond kwamen er gewoonlijk aanvallen van hevige pijn; overigens was er een doffe gevoeligheid, die alleen bij de defaecatie tot erge pijn klom. Het braken herhaalde zich niet, de diarrhee bedaarde na een paar dagen, en maakte voor constipatie plaats. De faeces, door lavementen, later door wonderolie te voorschijn gebracht, bevatten slijm noch bloed. Toch bleven de tenesmi bestaan.

21 Juli, dat was twaalf dagen na afloop der periode, kwam er wat bloed per vaginam weg. Een der volgende dagen herhaalde ik het gynaecologisch onderzoek dat, door spanning der buikspieren en meteorismus bemoeilijkt, dubieus resultaat gaf. Ik meende wat pasteuse zwelling van den rechter breeden band te voelen; er was groote gevoeligheid bij pogingen om den uterus te bewegen, maar een circumscrip't exsudaat was er niet. Koorts evenmin.

26 Juli ging ik op reis, en droeg de zorg voor mijn patiënte over aan mijn plaatsvervangers, Dr. CORNELIA DE LANGE en den Heer PIMENTEL. Aan hun berichten ontleen ik het volgende:

Patiënte bleef aanvankelijk hard ziek. Einde Juli (30 of 31) begon er koorts te komen. 31 Juli en 9 Aug. verloor patiënte weer bloed. 1 Aug. constateerde collega PIMENTEL een hoofdzakelijk rechtszijdige parametritis en, bij rectaal onderzoek — wat ik verzuimd had — een ontstekingsstenose van het rectum. De temperatuur bleef eenige dagen verhoogd ('s avonds 39°). Daarna begon, onder een resorbeerende therapie, zachtjes aan beterschap te komen.

Bij mijn thuiskomst (17 Aug.) vond ik een herstellende, schoon nog zeer debiele patiënte. De koorts en de pijn is zij te boven. Maag en ingewanden houden zich, bij voorzichtige voeding, goed. De parametriën zijn vrij. Van het ontstekingsproces in het kleine bekken is rechts en links nog een tubair-tumor overgebleven, ter grootte van een pruim. Ik hoop die met heete douches tot resorptie te brengen; daar gaat echter zeker nog een week of wat mede heen.

Het kwam mij wenschelijk voor, dit geval onder de aandacht der collegae te brengen. Zijdelings hoorde ik nog van een drietal andere. In MEZGER's zelf-genezingssysteem dreigt onzen patiënten een nieuw en niet gering te schatten gevaar.

CATHARINE VAN TUSSEN BROEK.

